

ZPR PWr – Zintegrowany Program Rozwoju Politechniki Wrocławskiej

Aplikacje webowe na platformę .NET

W06 – Język C#: elementy obiektowe

ASP-pl-W06 1/99

Syllabus

- Prosta klasa
- Pola instancji
- Metody instancji
- Tworzenie instancji i dostęp do pól instancji
- Słowo kluczowe this
- Właściwości
- Konstruktory
- Inicjatory i finalizatory
- Dekonstruktor
- Składowe statyczne
- konstruktor statyczny, klasa statyczna
- const, readonly
- Metody rozszerzające
- Klasy zagnieżdżone
- Klasy częściowe
- Metody częściowe
- Klasy anonimowe
- Typ dynamiczny
- Tworzenie klas pochodnych
- Modyfikatory dostępu w ramach dziedziczenia
- Słowo kluczowe base w konstruktorach
- Klasy abstrakcyjne
- Polimorfizm
- Operatory is oraz as
- Rzutowanie
- Klasa Object

- Interfejs
- Składowe z jawnie/niejawnie podanym interfejsem
- Dziedziczenie interfejsów (po wielu interfejsach)
- Typy bezpośrednie
- Różnica między struktura z obiektem
- Typy bezpośrednie/wartościowe przykłady
- Struktury
- Różnica między struktura z obiektem w argumentach metod:
 - przekazywane przez wartość
 - przekazywane przez referencję
 - przekazywane jako wyjściowe
- Typy wyliczeniowe enum
- Wyjątki
 - Rzucanie wyjątku
 - Obsługa wyjątku
 - Wolny mechanizm
 - Reguły używania wyjątków
- Klasy generyczne
- Typy generyczne
- Interfejsy generyczne
- Metody generyczne

ASP-pl-W06 2 / 99

C#

KLASY I OBIEKTY

ASP-pl-W06 3 / 99

Tworzenie kodu klasy

- W C# klasa musi być zadeklarowana w jakiejś przestrzeni nazw (namespace <nazwaPrzestrzeniNazw> { ... }).
- Nie licząc możliwych wcześniejszych modyfikatorów definicja klasy zaczyna się od słowa kluczowego class oraz pary nawiasów klamrowych zawierających definicję klasy.

```
namespace Classes
{
   class Person1
   {
       // body of class
      ...
   }
}
```

ASP-pl-W06 4 / 99

Pola instancji (obiektu)

- W ramach ciała klasy można definiować pola instancji tejże klasy.
- Ich deklaracja wygląda jak deklaracja zmiennych lokalnych w ciele metody
- W deklaracji pól instancji określona jest widoczność tychże (public, private i inne)
- Deklaracje pól mogą być przemieszane z metodami.
- Pola, nawet jeśli są zapisane na końcu klasy, widoczne i dostępne są od początku ciała klasy

```
namespace Classes
{
   class Person1
   {
      public string name;
      public double salary;
      // the rest of class
      . . .
   }
}
```

ASP-pl-W06 5 / 99

Metody instancji

- W ciele klasy definiowane są również metody instancji.
- Przed zwracanych typem rezultatu metody znajdują się modyfikatory, w tym modyfikatory dostępu (public, private i inne).
- Uwaga: w dalszych kodach pomijane będą elementy wcześniej zaprezentowane w ramkach

```
class Person1{
 public void SalaryUp(int howMany) {
    if (howMany > 0)
     salary += howMany; }
 public void SalaryDown(int howMany) {
    if (howMany > 0)
      SalaryDownInner(howMany);}
 private void SalaryDownInner(int howMany) {
    if (howMany > 100)
      howMany = 100;
    salary -= howMany;
    if(salary<1000)
      salary = 1000;
```

ASP-pI-WU6

6/99

Tworzenie instancji i dostęp do pól instancji

- Nową instancję klasy czyli obiekt klasy tworzy się poprzez operator new z nazwą klasy i para nawiasów okrągłych.
- Operator ten wywołuje konstruktor (szczegóły będą dalej) bezparametryczny, zwany konstruktorem domyślnym. Jeśli twórca klasy nie napisze żadnego konstruktora, konstruktor domyślny zostanie wytworzony przez kompilator.
- Klasa to typ referencyjny, więc zmienna do operowania na obiektach to zmienna pamiętająca referencję.
- Do operowania na polach instancji oraz metodach danego obiektu służy operator kropki.
- Poza ciałem klasy można używać tylko składowych publicznych.

ASP-pl-W06 7 / 99

Słowo kluczowe this

- Słowo kluczowe this to referencja na bieżący obiekt.
- Jednym z zastosowań słowa kluczowego this jest dostęp do pól instancji klasy w przypadku przesłonięcia ich przez parametry metody.
- Słowo this można też użyć, gdy chcemy użyć bieżącego obiektu jako parametru jakiejś metody.

```
class Person1{
  public string DescriptionStr()
     return Program.GetSentence(this);
                                                       Kowalski has a salary of 3000
class Program
 public static string GetSentence(Person1 person)
     return $"{person.name} has a salary of {person.salary} ";
  static void Person1TestThis()
    Person1 person = new Person1();
   person.name = "Kowalski";
   person.salary = 3000;
    Console.WriteLine(person.DescriptionStr());
```

ASP-pl-W06 8 / 99

Modyfikatory dostępu

Kilka modyfikatorów dostępu

- **public** dostęp do pola/metody/właściwości w kodzie dowolnej klasy
- **private** dostęp tylko w kodzie danej klasy
 - Domyślny (gdy brak modyfikatora)
- **protected**, będzie omówione później przy dziedziczeniu.
- Istnieją również internal, protected internal

ASP-pl-W06 9 / 99

Właściwości

- **Idea**: zamiast metod getX(), setX() możliwość używania pola x jakby było publiczną składową, jednak z możliwością kontroli jak w getterze i setterze.
- Rozwiązanie: właściwości, czyli getter i setter ale zapisywany jak pole.
- Pozwala to decydować o obecności lub nie gettera/settera i jego mniejszej widoczności niż ogólnie właściwości.
- Zalecane używanie właściwości zamiast pól publicznych.
- W setterze używa się kontekstowego słowa kluczowego value, które jest domyślnym parametrem.

Właściwości c.d.

- Właściwości zapis pascalowy (bo w sumie to są metody)
- Właściwości zatem nie można używać jako parametrów z modyfikatorem ref i out.
 - trzeba przepisać wartość do zmiennej, użyć w wywołaniu metody tej zmiennej i po powrocie z wykonania metody z powrotem przepisać wartość do właściwości.
- Właściwości automatyczne: piszemy tylko słowa get lub set ze średnikiem. Wytwarza się ukryte pole instancyjne.
- Mogą istnieć wirtualne właściwości, które nie są powiązane prostą relacją z polem
 - CenaNetto, CenaBrutto
 - Imie, Nazwisko, ImieNazwisko

ASP-pl-W06 11 / 99

Właściwości – przykład 2

```
class Person3
 private double salary;
 public string Name { get; set; } // automatic property
 public double Salary
   private set { if (value > 0) salary = value; else salary = 0; }
   get { return salary; }
class Program
 static void Person3Test()
                                                     name=Kowalski-Nowak, salary=0
    Person3 person = new Person3();
   person.Name = "Kowalski";
    //person.Salary = 3000; // compilation error, not a public setter
   person.Name += "-Nowak";
   Console.WriteLine($"name={person.Name}, salary={person.Salary}");
```

Konstruktory

- Deklaracja konstruktora: podobna do metody, ale nic nie zwraca (nawet void) i nazwa musi być taka sama jak nazwa klasy.
- Jeśli nie ma żadnego konstruktora napisanego wprost, kompilator wytworzy konstruktor bezparametryczny (domyślny) wypełniający pola wartościami domyślnymi.
- Napisanie dowolnego konstruktora powoduje, że kompilator nie wytworzy kod dla konstruktora domyślnego.

```
class Person4{
 public string Name { get; set; }
 public double Salary { get; set; }
 public Person4(string name, int salary=3000)
    Name = name;
    Salary = salary;
class Program{
  static void Person4Test()
                                                                name=Kowalski, salary=3500
           // compiler do NOT create default constructor
    // Person4 person = new Person4();
    Person4 person = new Person4("Kowalski");
    person.Salary += 500;
    Console.WriteLine($"name={person.Name}, salary={person.Salary}");
```

Wartość domyślna dla pola lub właściwości

- Pole (lub właściwość automatyczna) może posiadać domyślną wartość.
 - Jest to niemożliwe dla nie-automatycznych właściwości (byłyby dwa miejsca dla takiej wartości)
- Po prostu po nazwie pola lub zamykającym nawiasie klamrowym znak równości oraz wyrażenie zakończone średnikiem.

```
class Person3
{
   private double salary = 12000.4;
   public string Name { get; set; } = "Kowalski";

   public double Salary
   {
      private set { if (value > 0) salary = value; else salary = 0; }
      get { return salary; }
   }
   // = 1234.5; // compilation error
}
```

ASP-pl-W06 14 / 99

Inicjatory i finalizatory

- Inicjatory to skrót notacyjny pozwalający w jednej instrukcji stworzyć obiekt oraz przypisać wartości do pól i właściwości nowostworzonego obiektu.
 - Środowisko programistyczne podpowiada nazwy pół i właściwości
 - Jest to rozbijane na ciąg przypisań.
- Zapis: po argumentach konstruktora w nawiasach klamrowych sekwencja przypisań do pól lub właściwości rozdzielona przecinkami.

```
class Program{
    static void Person4Test2()
    {
        int value = 100;
        Person4 person = new Person4("Kowalski") { Salary = 1400+value, Name="Nowak" };
        Console.WriteLine($"name={person.Name}, salary={person.Salary}");
    }
}

name=Nowak, salary=1500
```

- Finalizatory uruchamiane przy zwalnianiu obiektu z pamięci.
 Maszyna wirtualne decyduje, kiedy będzie zwalniać pamięć (jeśli w ogóle).
- Finalizatory mają sens, gdy tworzy się klasy z wykorzystaniem metod rodzimym z języków o dostępie bezpośrednim do pamięci (np. C++).

ASP-pl-W06 15 / 99

Przeciążanie konstruktorów

- Konstruktory, tak jak metody, można przeciążać.
- Nieraz potrzeba wywołać działanie innego konstruktora (tylko jednego) i tylko dopisać kilka nowych instrukcji.
- Aby wywołać inny konstruktor podczas uruchamiania bieżącego należy po nawiasie zamykającym parametry konstruktora napisać dwukropek, słowo this oraz w nawiasach argumenty wywołania innego konstruktora.
- Oczywiście wywoływany konstruktor może wywołać jeszcze inny itd.
 Tworzy się łańcuch wywołań konstruktorów

```
class Person4
{
   public string Name { get; set; }
   public double Salary { get; set; }
   public Person4(string name, int salary=3000)
   {
      Name = name;
      Salary = salary;
   }
   public Person4(int salary, string name):this(name, salary)
   {
      // any further instructions
   }
}
```

Dekonstruktor

- Dekonstruktor "przerabia" obiekt na zestaw wartości lub krotkę wartości.
- Należy napisać metodę Deconstruct z minimum dwoma parametrami.
- Może być użyta jak zwykła metoda, ale można też ją odpowiednio użyć w notacji z krotką.
- Dekonstruktory można przeciążać.

```
class Person5
  public string Name { get; set; }
  public double Salary { get; set; }
  public int Age { get; set; }
  public Person5(string name, double salary, int age)
    Name = name;
    Salary = salary;
    Age = age;
 public void Deconstruct(out string name, out double salary, out int age)
     (name, salary, age) = (Name, Salary, Age);
 public void Deconstruct(out string name, out double salary)
    (name, salary) = (Name, Salary);
```

ASP-pl-W06 17 / 99

Dekonstruktor – użycie

- Parametry muszą być oznaczone jako out.
- Można użyć '_' jako "dżokera" na oznaczenie tych składników krotki, których wartość nie jest dla nas ważna.

```
static void Person5Test()
{
    Person5 person = new Person5("Kowalski",2500,33);
    person.Deconstruct(out _, out double salary1, out int age1);
    string name2;
    double salary2;
    person.Deconstruct(out name2, out salary2);
    (name2, salary2) = person; // the same
}
```

ASP-pl-W06 18 / 99

Składowe statyczne

- Składowe statyczne są powiązane z klasą (a nie instancją klasy).
- Deklaruje się je podobnie jak składowe statyczne, jednak poprzedzone słowem kluczowym **static**.
- Dostęp uzyskuje się przez nazwę klasy i operator kropki, po którym występuje składowa statyczna.
- Nie jest potrzebna żadna instancja klasy, aby używać składowej statycznej.
- Jeśli nie zainicjujemy pola statycznego (właściwości automatycznej), to będzie miało wartość domyślną. Podczas inicjacji można używać innych składowych statycznych (już zainicjowanych).

ASP-pl-W06 19 / 99

- Metody statyczne, konstruktor statyczny, klasa statyczna
- Metody statyczne nie mogą używać referencji this.
- Istnieje możliwość definicji jednego bezparametrycznego konstruktora statycznego.
 - Będzie uruchomiony tylko raz przy pierwszym skorzystaniu ze składowej statycznej lub przy pierwszej konstrukcji obiektu.
- Jeśli klasa posiada tylko składowe statyczne można ją zadeklarować jako statyczną:
 - Staje się automatycznie nierozszerzalna i nie można utworzyć instancji takiej klasy (kompilator automatycznie dodaje cechy sealed i abstract)

ASP-pl-W06 20 / 99

Hermetyzacja danych

- Modyfikator const oznacza pole, którego wartość
 jest stała i musi być wyznaczona w czasie kompilacji.
 Takie pole automatycznie staje się polem statycznym.
- Modyfikator readonly używa się do pól, których wartość będzie wyznaczana podczas konstrukcji wartości pola (instancyjnego lub statycznego).
- Od wersji C#6.0 preferowane są właściwości automatyczne tylko do odczytu niż pola z modyfikatorem readonly.

ASP-pl-W06 21 / 99

static, const, readonly - przykłady

```
class CloneCounter
  const int START=1;
  readonly int localStart;
  static int lastNumber = START;
  static string globalName;
  static CloneCounter() {
    globalName = "Global counter at "+DateTime.Now;
    //START = 2; // compile error
  public CloneCounter()
    localStart = lastNumber;
    lastNumber++;
```

Metody rozszerzające

- Idea: Gdy klasa X jest zapieczętowana (nierozszerzalna) chciałoby się jednak dodać pewne metody tak, aby można używać notacji z kropką na rzecz obiektu klasy X. Stąd powstał mechanizm dodawania metod, które można w ten sposób wywołać.
- Metoda rozszerzającą typ X:
 - Musi być w klasie statycznej
 - Musi być metodą statyczną
 - Pierwszy parametr musi być typu X
 - Pierwszy parametr musi być poprzedzony słowem kluczowym this
 - Trzeba importować przestrzeń nazw klasy z metodą rozszerzającą klasę X albo wywoływać metodę w tej samej przestrzeni nazw
 - Nie wystarczy przestrzeń nazw klasy X
- Mechanizm ten bywa mylący, więc zalecane jest używanie tylko gdy to jest konieczne.
- ASP .NET często używa w kodzie strony WWW metody rozszerzające jak również w plikach Program.cs i Startup.cs.
- Mechanizm ten jest również często używany w klasach-kolekcjach.

ASP-pl-W06 23 / 99

Metody rozszerzające - przykład

 Klasę string nie można dziedziczyć, ale można utworzyć metodę rozszerzające tą klasę.

```
public static class MyStringExtension
  public static string AddStars(this string str, int howMany)
    while (howMany > 0)
      str += "*";
      howMany--;
    return str;
class Program
                                                    any word ****
                                                    any word *****
   static void AddStarsTest()
                                                    this is also possible ***
      string line = "any word ";
      Console.WriteLine(MyStringExtension.AddStars(line, 5));
      Console.WriteLine(line.AddStars(5));
      Console.WriteLine(" this is also possible ".AddStars(3));
```

Klasy zagnieżdżone

- Składową klasy może być inna klasa.
- Najczęściej jest to klasa prywatna (i tylko wtedy klasa może być prywatna), czyli dostępna tylko dla klasy nadrzędnej.
- Klasa zagnieżdżona może używać wszystkich składowych klasy nadrzędnej
- Klasa nadrzędna może używać tylko składowych publicznych klasy podrzędnej
- Słowo this w klasie zagnieżdżonej to dostęp do instancji tejże klasy zagnieżdżonej
- Nie ma bezpośredniej możliwości dostępu do instancji klasy nadrzędnej:
 - Można przekazać jako parametr
 - Dygresja jest to inne rozwiązanie niż w C++/Java.
 - Uwaga więcej niż jeden stopień zagnieżdżenia jest w zasadzie nieprzydatny i wprowadza tylko bałagan

ASP-pl-W06 25 / 99

Klasy częściowe

- Klasy częściowe są przydatne, gdy szkielet klasy generuje jakiś wizzard i generacja taka może się zdarzać wiele razy (wtedy zmiany w pliku dokonane przez programistę byłyby tracone).
- Implementację klasy można rozbić na dwa i więcej plików.
- Deklaracje (definicje) metod, pól, własności itd. mogą znajdować się w różnych plikach, a ich użycie w całkiem innych.
 - Deklaracje/definicje te MUSZĄ w którymś pliku istnieć

ASP-pl-W06 26 / 99

Metody częściowe

- Metody częściowe (raczej nieadekwatna nazwa) to mechanizm dla klas częściowych.
- Pozwala w jednym pliku z klasą częściową zadeklarować, że będzie prawdopodobnie w innym pliku z tą klasą implementacja pewnej metody. Kompilator zezwoli zatem na wywoływanie tej metody.
- W innym pliku powinna się znajdować implementacja takiej metody.
 - Jeśli w procesie kompilacji nie znajdzie się implementacja metody częściowej, kompilator zignoruje wywołanie tej metody (stąd wymagania jak poniżej)
 - Nie mogą być dwie implementacje takiej metody
- Metoda musi być typu void
- Nie może zawierać parametru typu out.
- Może zawierać parametry typu **ref**.

ASP-pl-W06 27 / 99

Klasy częściowe i metody częściowe - przykład

• Definicja klasy Probe rozbita na 3 pliki.

```
public partial class Probe
  public string Name { get; set; } = "Kowalski";
  partial void ShowName();
  partial void ShowAge();
                                           //public partial class Probe
  public void ShowIt()
                                           //{
                                           //partial void ShowAge()
    NormalMethod();
                                           //{ Console.WriteLine($"age={Age}");}
    Console.WriteLine($,,Before {Age}");
                                           //}
    ShowName();
    ShowAge();
                                                                   Normal
    Console.WriteLine("After");
                                                                   Before 30
                                                                   name=Kowalski
                                                                   After
       public partial class Probe
                                                                  Po odkomentowaniu
         public int Age { get; set; } = 30;
         partial void ShowName()
                                                               Normal
              Console.WriteLine($"name={Name}"); }
                                                               Before 30
         public void NormalMethod()
                                                               name=Kowalski
                                                               age=30
            Console.WriteLine("Normal"); }
                                                               After
```

ASP-pl-W06 28 / 99

Klasy anonimowe

- Klasy anonimowe (od C# 4) to klasa bez nazwy tworzona dla obiektu poprzez operator new i deklaracje pól z wartościami w nawiasach klamrowych
- Ponieważ klasa jest anonimowa może być przypisana do zmiennej z var jako określenie typu.
- Podczas kompilacji wygenerowana będzie niewidoczna klasa dla takich obiektów

```
static void AnonTypeTest()
{
  var person = new
  {
    Name = "Smidth",
    Age = 30
  };
  System.Console.WriteLine(person.Age);
  System.Console.WriteLine(person);
}
```

```
30
{ Name = Smidth, Age = 30 }
```

ASP-pl-W06 29 / 99

Typy anonimowe – możliwości i ograniczenia

- Jeśli nazwy właściwości są takie same i w tej samej kolejności, to kompilator (w ramach tego samego podzespołu) utworzy jedną klasę.
- Typy anonimowe są niemodyfikowalne, zatem nie można zmienić wartości pól
- Nie posiadają konstruktorów i żadnych metod czy właściwości
- Nie posiadają składowych statycznych
- Można stworzyć tablicę elementów obiektów typu anonimowego.
- Typy anonimowe są silnie typizowane, kompilator rozpoznaje, jaki typ jest używany w argumencie lub w wyniku.
- Domyślnie dziedziczą po object.
- W zasadzie dany typ anonimowy powinno się używać w ramach jednej metody, czyli nie powinien być zwracany jako wynik, ani pobierany jako argument (nie można używać jako oznaczenia typu słowa var).
- Powyższa zasada może być złamana jeśli użyjemy typów dynamicznych.

ASP-pl-W06 30 / 99

Określenie typu jako dynamic

- Określenie typu zmiennej jako dynamic oznacza, że wszelkie operacje na danej zmiennej będą sprawdzane dopiero podczas wykonania
 - Kompilator zatem nie sprawdza składni wyrażenia z taką zmienną (oprócz nawiasów, poprawności identyfikatorów itp.)
- Posiada metody do sprawdzania, czy dane pole lub metoda istnieje w ramach właściwego typu.

```
    Działa mechanizm refleksji
```

```
static void AnonTypeArg(dynamic arg)
{
    System.Console.WriteLine(arg.Age);
    System.Console.WriteLine(arg.Salary);
}
static void AnonTypeArgTest()
{
    var person = new
    {
        Name = "Smidth",
        Age = 30
    };
    AnonTypeArg(person);
}
```

```
Unhandled exception. Microsoft.CSharp.RuntimeBinder.RuntimeBinderException: '<>f_AnonymousType0<string,int>' does not contain a definition for 'Salary'
at CallSite.Target(Closure, CallSite, Object)
at System.Dynamic.UpdateDelegates.UpdateAndExecute1[T0,TRet](CallSite site, T0 arg0)
at AnonType.Program.AnonTypeArg(Object arg) in C:\Users\dariu\source\repos\AnonType\AnonType\Program.cs:line 22
at AnonType.Program.AnonTypeArgTest() in C:\Users\dariu\source\repos\AnonType\AnonType\Program.cs:line 32
at AnonType.Program.Main(String[] args) in C:\Users\dariu\source\repos\AnonType\AnonType\Program.cs:line 38
```

ASP-pl-W06 31 / 99

Przeładowanie operatorów

- Część operator można przeładować dla implementowanej klasy (struktury)
- Metody takie muszą być publiczne i statyczne
- "nazwa" metody to "operator <operator>", i musi posiadać odpowiednią liczbę parametrów z których minimum jeden musi być typu klasy w której jest zaimplementowany np.:

```
public static Fraction operator + (Fraction a,
Fraction b)
```

- Przykładowe operatory możliwe do przeładowania:
 - Arytmetyczne: +, -, /, * itd.
 - Bitowe: & , ∣ itd.
 - Porównywania: == , ! = , < itd.</p>
 - Indeksator: a []
 - Unarne: -x, !x, ++ itd.
 - Stałe: true, false
- Jeśli przeładowane zostanie np. +, to operator += stanie się automatycznie złączeniem wykonania + i następnie =
- Przeładowania stałych true/false będzie wykorzystywane w operator logicznych typu & &.
- Więcej: https://docs.microsoft.com/pl-pl/dotnet/csharp/languagereference/operators/operator-overloading

ASP-pl-W06 32 / 99

C#

DZIEDZICZENIE

ASP-pl-W06 33 / 99

Tworzenie klas pochodnych, dostęp do składowych

Słownictwo:

- Nadklasa, klasa bazowa, klasa dziedziczona, klasa rozszerzana, klasa ogólna
- Podklasa, klasa pochodna, klasa dziedzicząca, klasa rozszerzająca, klasa wyspecjalizowana
- Klasę B, pochodną od klasy A, tworzymy poprzez zapisanie po nazwie klasy B dwukropka i nazwy klasy A.
- Jeśli nie ma podanej klasy po której dziedziczy dana klasa, dziedziczy ona po klasie object.
- Można dziedziczyć tylko po jednej klasie
 - Nie ma wielodziedziczenia jak w C++
- Dziedziczone są wszystkie składowe (również prywatne) oprócz konstruktorów.
 - Konstruktor domyślny może wytworzyć kompilator (jeśli istnieje konstruktor domyślny nadklasy)

ASP-pl-W06 34 / 99

Modyfikatory dostępu i przykład

 W klasie dziedziczącej można korzystać z elementów z modyfikatorami public oraz protected, natomiast nie można ze składowych typu private.

```
class Person
{
   public string Name { get; set; }
   public int YearOfBirth { get; set; }
   protected string Info { get; set; }
   private string hidden;
   public Person(string name, int year, string info, string hidden)
   {
      Name = name;
      YearOfBirth = year;
      Info = info;
      this.hidden = hidden;
   }
   public virtual void showAll()
   {
      Console.WriteLine($"{Name}, {YearOfBirth}, {Info},{hidden}");
   }
}
```

Modyfikatory dostępu - przykład

```
class Worker : Person
 public double Salary { get; set; }
 public Worker(string name, int year, string info, double salary):base(name, year,
                    info, "worker")
    Salary = salary;
 public void ShowProtected()
   Console.WriteLine($"{Info}");
                                                             Schmidt, 1999, all is OK,agent
   //Console.WriteLine($"{hidden}");
                                                             Olaf, 2000, good person,worker
                                                             3000
                                                             good person
class Program
 public static void PersonTest()
    Person person = new Person("Kowal", 1999, "all is OK", "agent");
   //person.Info = " anything";
   //person.hidden = " anything";
   person.Name = "Schmidt";
   person.showAll();
   Worker worker= new Worker("Nowak", 2000, "good person", 3000);
   worker.Name = "Olaf";
   //worker.Info = " anything";
   worker.showAll();
   worker.ShowProtected();
```

Wywoływanie konstruktorów nadklasy - base

- Konstruktor nadklasy najpierw wywołuje konstruktor podklasy (i kaskadowo dalej).
- Jeśli nie podamy, który konstruktor chcemy wywołać, uruchomiony będzie konstruktor domyślny nadklasy.
- Jeśli takiego konstruktora nie ma, lub chcemy wywołać inny konstruktor, należy za nawiasem zamykającym parametry konstruktora, napisać dwukropek oraz słowo kluczowe **base** i następnie w nawiasach argumenty wybranego konstruktora.
- Parametrem może być oczywiście dowolne wyrażenie zgodne typem.

ASP-pl-W06 37 / 99

Klasy zamknięte

- Część klas z różnych względów (również bezpieczeństwa) nie powinny być dziedziczone.
- W języku C# do oznaczenia takiej klasy używane jest słowo kluczowe **sealed** (**ang**. *zapieczętowane*).
- W bibliotece C# istnieje wiele takich klas, jedną z nich jest np. klasa string.
- Dla klas zamkniętych, celem skrócenia zapisu, można używać metod rozszerzających. Nie jest to jednak tworzenie nowej klasy, ani nawet rzeczywiste rozszerzenie klasy.

ASP-pl-W06 38 / 99

Modyfikator virtual/override/new/sealed

- Tworząc klasę pochodną istnieje potrzeba przedefiniowania działania części metod obecnych w klasie nadrzędnej. Aby to umożliwić należy dodać w klasie bazowej przed nagłówkiem metody słowo kluczowe virtual.
- W klasie pochodnej pisząc metodę o tym samym nagłówku należy dopisać słowo override.
- Powyższe nazywa się mechanizmem wirtualizacji metod. Niekiedy istnieje potrzeba odejścia od tego mechanizmu (rzadko). Wtedy nową metodę trzeba poprzedzić słowem kluczowym new.
- Powyższe dotyczy oczywiście również właściwości.
- Metody rozszerzające nie są prawdziwymi składowymi klasy, więc nie podlegają tym regułom.
- Dodanie modyfikatora **sealed** <u>do metody</u> kończy mechanizm wirtualizacji danej metody na danej klasie.

ASP-pl-W06 39 / 99

virtual/override/new - przykład

```
public class ClassA
{
    public void DisplayName() { Console.WriteLine("Class A"); }
}
public class ClassB : ClassA
{
    // warning that B is hiding an inherited method recommends using the word new
    public virtual void DisplayName() { Console.WriteLine("Class B"); }
}
public class ClassC : ClassB
{
    public override void DisplayName() { Console.WriteLine("Class C"); }
}
public class ClassD : ClassC
{
    public new void DisplayName() { Console.WriteLine("Class D"); }
}
```

```
public static void InheritanceTest()
{
   ClassD objD = new ClassD();
   ClassC objC = objD;
   ClassB objB = objD;
   ClassA objA = objD;

   objD.DisplayName();
   objC.DisplayName();
   objB.DisplayName();
   objA.DisplayName();
}
```


ASP-pl-W06 40 / 99

Wywołanie metody z nadklasy - base

 Pisząc nową metodę wirtualną (właściwość) w podklasie często istnieje potrzeba wywołania tejże metody z nadklasy. Aby to dokonać należy użyć słowa kluczowego base, które zachowuje się analogicznie jak this, ale oznacza referencję do "obiektu nadklasy".

```
class Person {
//...
 public virtual void showAll()
    Console.WriteLine($"{Name}, {YearOfBirth}, {Info}, {hidden}");
class Worker : Person {
//...
                                                              Kowal, 1999, all is OK,agent
 public override void showAll()
                                                              Nowak, 2000, good person,worker
                                                               3000
   base.showAll();
                                                               after assignment person = worker
    Console.WriteLine($"{Salary}");
                                                               Nowak, 2000, good person,worker
        public static void TestBaseAndPolimorphizm()
                                                              3000
           Person person = new Person("Kowal", 1999, "all is OK", "agent");
           Worker worker = new Worker("Nowak", 2000, "good person", 3000);
          person.showAll();
          worker.showAll();
          person = worker;
          Console.WriteLine("after assignment person = worker");
          person.showAll();
```

ASP-pl-W06 41 / 99

Klasy abstrakcyjne

- Klasy abstrakcyjne to klasy, które są oznaczone słowem kluczowym abstract.
- Nie można tworzyć instancji klas abstrakcyjnych
 - Jednak może posiadać konstruktory!
- Można (trzeba?) dziedziczyć po klasach abstrakcyjnych.
- Można tworzyć zmienne referencyjne typu abstrakcyjnego.
- Klasy abstrakcyjne mogą posiadać metody abstrakcyjne, czyli tylko nagłówki metod bez ich implementacji
 - Jeżeli klasa ma chociaż jedną metodę abstrakcyjną (również odziedziczoną) jest wtedy klasą abstrakcyjną i musi być poprzedzona słowem abstract.
- Metody abstrakcyjne są automatycznie wirtualne i muszą w klasach pochodnych być nadpisane (override).
- Właściwości też mogą być abstrakcyjne.
- Klasy nie-abstrakcyjne nazywamy klasami konkretnymi.

ASP-pl-W06 42 / 99

Klasy abstrakcyjne-przykład

```
public abstract class Animal {
   string Name { get; set; }
   public Animal(string name)
   { Name = name; }
   public abstract string GiveVoice(int howMany);
}
```

```
public class Cat : Animal {
   public string Color { get; set; }
   public Cat(string name, string hair) : base(name)
   { Color = hair; }
   public override string GiveVoice(int howMany)
   { return "Miau"; }
}
```

Miau hau, hau,

```
public class Dog : Animal{
   public int Height { get; set; }
   public Dog(string name, int height) : base(name)
   { Height = height; }
   public override string GiveVoice(int n)

   {
      string retStr = "";
      for (int i = 0; i < n; i++)
         retStr += "hau, ";
      return retStr;
   }
}

public static void AnimalTest() {
      // Animal Animal = new Animal ();
      Animal zw1 = new Cat("Mrau", "white");
      Animal zw2 = new Dog("Dingo",50);
      Console.WriteLine(zw1.GiveVoice(2));
      Console.WriteLine(zw2.GiveVoice(2));
}</pre>
```

Polimorfizm

- Polimorfizm z greki to wielopostaciowość.
- Pojęcie związane z mechanizm metod wirtualnych.
- Podczas wywoływania metody dla danej zmiennej referencyjnej uruchamiana jest ta, która jest właściwa dla rzeczywistego typu obiektu.
 - Przykład z klasami ClassA, ClassB, ClassC, ClassD
- W połączeniu z klasami abstrakcyjnymi (i interfejsami) pozwala pisać ogólne algorytmy jeszcze bez implementacji metod abstrakcyjnych.

```
public static void AllVoices(Animal[] arrAnim, int howMany)
{
   foreach (Animal zw in arrAnim)
     Console.WriteLine(zw.GiveVoice(howMany));
}

public static void PolimorphizmTest()
{
   Animal[] arr= { new Cat("Mrau", "white"),
     new Dog("Dingo", 50),
     new Dog("Rex", 30),
     new Cat("Garfild", "red")};
   AllVoices(arr, 4);
}
```

ASP-pl-W06 44 / 99

Rzutowanie i operatory: is oraz as

- W ramach zmiennych/wyrażeń typów referencyjnych rzutowanie w górę hierarchii dziedziczenia jest wykonywane automatycznie.
- Rzutowanie w dół musi być wpisane przez programistę wprost, gdyż może być niepoprawne i wtedy wygeneruje wyjątek
- Zamiast korzystać z mechanizmu wyjątków można najpierw sprawdzić, czy zmienna referencyjna jest określonego typu poprzez operator is.
- Innym sposobem jest rzutowanie za pomocą operatora as, który w przypadku niepoprawnego typu zwrócić null zamiast wyjątku.

ASP-pl-W06 45 / 99

Operator is i as - przykład

```
public static void CheckPerson(Person pers)
  if (pers is Worker)
    System.Console.WriteLine("This is a worker");
  else
    System.Console.WriteLine(" This is NOT a worker ");
public static void CheckAsWorker(Person pers)
  Worker man = pers as Worker;
  if (man != null)
    System.Console.WriteLine($"Salary={man.Salary}");
  else
    System.Console.WriteLine("null");
static void testIsAndAs()
  Person person = new Person("Kowal", 1999, "all is OK", "agent");
  Worker worker = new Worker("Nowak", 2000, "good person", 3000);
 CheckPerson (person);
                                             This is NOT a worker
 CheckPerson (worker);
                                             This is a worker
 CheckAsWorker (person);
                                             nul1
 CheckAsWorker (worker);
                                             Salarv=3000
 worker = (Worker)person;
                                             Unhandled exception. System.InvalidCastException: U
                                             e.Worker'.
                                                at Inheritance.Program.testIsAndAs() in C:\Users
                                                at Inheritance.Program.Main(String[] args) in C:
```

ASP-pl-W06 46 / 99

Rzutowanie

- Jeśli klasa B dziedziczy (bezpośredni lub pośrednio) po klasie A, to:
 - Jeśli mamy referencję na klasę B i chcemy ją użyć jako referencję do klasy A to nastąpi automatyczne rzutowanie na klasę A
 - Jeśli mamy referencję na klasę A i chcemy ją użyć jako referencję do klasy B to należy wykonać wprost rzutowanie tej referencji na klasę B poprzez:
 (B) referencjaNaA
- W drugim przypadku, jeśli rzutowanie jest niepoprawne rzucony zostanie wyjątek InvalidCastException.
- Ponieważ rzutowanie ma niski priorytet częste jest otaczanie wyrażenia rzutowania nawiasami aby np. wywołać metodę z klasy B:

```
((B) referencjaNaA) .MetodaKlasyB()
```

- Operator nameof () zamienia identyfikator klasy/metody/zmiennej itp. na reprezentujący ją string:
 - Na etapie kompilacji sprawdzana poprawność identyfikatora.
 - Intellisense podpowiada uzupełnienie.
 - Przydatne w mechanizmie odbicia.

ASP-pl-W06 47 / 99

Operator is

- Operator is pozwala sprawdzić, czy wyrażenie jest instancją pewnego typu – zwraca wartość logiczna true/false.
- Ponieważ mechanizm wyjątków jest dużo wolniejszy (do 30.000 razy) niż sprawdzenie prostego warunku logicznego, przy możliwości niepoprawnego rzutowania lepiej sprawdzić taką możliwość operatorem is niż łapać wyjątki.

```
static void WrongCastingException()
 System.Console.WriteLine("Start: "+nameof(WrongCastingException));
 Stopwatch stopWatch = new Stopwatch();
 stopWatch.Start();
 const int HOWMANY = 1000;
 for (int i = 0; i < HOWMANY; i++)</pre>
    Person person = new Person("Kowal", 1999, "all is OK", "agent");
    try
      Worker worker = (Worker) person;
      System.Console.WriteLine(worker);
    catch (InvalidCastException)
       // ignore...
  stopWatch.Stop();
 // Get the elapsed time as a TimeSpan value.
 TimeSpan ts = stopWatch.Elapsed;
 System.Console.WriteLine("Finish: " + ts.TotalSeconds + "s");
```

```
static void WrongCastingIs()
  System.Console.WriteLine("Start: " + nameof(WrongCastingIs));
  Stopwatch stopWatch = new Stopwatch();
  stopWatch.Start();
  const int HOWMANY = 1000;
  for (int i = 0; i < HOWMANY; i++)</pre>
    Person person = new Person("Kowal", 1999, "all is OK", "agent");
    if(person is Worker)
      Worker worker = (Worker) person;
      System.Console.WriteLine(worker);
  stopWatch.Stop();
  // Get the elapsed time as a TimeSpan value.
  TimeSpan ts = stopWatch.Elapsed;
  System.Console.WriteLine("Finish: "+ts.TotalSeconds + "s");
```


Start: WrongCastingIs Finish: 0,0003508s

Start: WrongCastingException

Finish: 14,9879607s

ASP-pl-W06 49 / 99

Klasa object

- Jeśli nie podamy po jakiej klasie dziedziczy implementowana klasa, to automatycznie dziedziczy po klasie **object**.
- Klasa **object** posiada kilka metod. Kilka z nich jest wirtualnych, wiec warto je zaimplementować inaczej (właściwie) dla swoich klas.
 - public virtual bool Equals(object o)
 - public virtual int GetHashCode()
 - public virtual string toString()
- Istnieją domyślne implementacja tych metod, najczęściej nie działające zgodnie z oczekiwaniami, gdyż operują na referencji (adresie) a nie zawartości obiektów.

ASP-pl-W06 50 / 99

Własna implementacja metod z object - przykład

```
class PersonPure
 public string Name { get; set; }
 public int Salary { get; set; }
 public PersonPure(string name, int salary) { Name = name; Salary = salary; }
class PersonRich
 public string Name { get; set; }
 public int Salary { get; set; }
 public PersonRich(string name, int salary) { Name = name; Salary = salary; }
 public override bool Equals(object obj)
    PersonRich p = obj as PersonRich;
       return p==null?false:this.Name.Equals(p.Name);
 public override int GetHashCode()
    return Name.GetHashCode();
 public override string ToString()
    return $"PersonRich(Name={Name}, Salary={Salary})";
```

Metody object - przykład

```
public static void PersonPureRich()
{
    PersonPure pp1 = new PersonPure("Nowak", 2000);
    PersonPure pp2 = new PersonPure("Nowak", 2000);
    PersonRich pr1 = new PersonRich("Kowal", 3000);
    PersonRich pr2 = new PersonRich("Kowal", 5555);
    System.Console.WriteLine(pp1);
    System.Console.WriteLine(pp1);
    System.Console.WriteLine(pp1.Equals(pp2));
    System.Console.WriteLine(pp1.Equals(pp2));
    System.Console.WriteLine($T{pp1.GetHashCode()} != {pp2.GetHashCode()}");
    System.Console.WriteLine($T{pp1.GetHashCode()} != {pr2.GetHashCode()}");
}
```

```
Inheritance.PersonPure
PersonRich(Name=Kowal, Salary=3000)
False
True
58225482 != 54267293
-2125116991 == -2125116991
```

ASP-pl-W06 52 / 99

C#

INTERFEJSY

ASP-pl-W06 53 / 99

Interface

- Interfejs to (trochę w uproszczeniu) określenie zestawu funkcji abstrakcyjnych.
- Klasa w swojej deklaracji może zapewniać implementację danego (jednego lub więcej) interfejsu.
- Deklaracje umieszcza się za dwukropkiem, po przecinkach za nazwą klasy z której dana klasa dziedziczy (lub bezpośrednio po dwukropku, jeśli w sposób niejawny dziedziczy po klasie **object**).
- Jeśli klasa obiecuje implementować interfejs, ale nie napiszemy implementacji wszystkich metod abstrakcyjnych, klasa musi być oznaczona jako abstrakcyjna.
- Jeśli klasa A implementuje interfejs X, to wszystkie klasy dziedziczące po klasie A również muszą implementować ten interfejs (ale już się tego w nagłówku klasy nie zapisuje)

ASP-pl-W06 54 / 99

Interfejs - przykład

```
public interface ISound
  string GiveVoice(int howMany);
public interface IWater
  int HowManyFins { get; set; }
public class Cat : ISound
  string ISound.GiveVoice(int howMany)
       return "Miau"; }
public class Dog : ISound
  string ISound.GiveVoice(int howMany)
       return "Hau"; }
public class Diver : IWater
  int IWater.HowManyFins { get ; set; }
public class Whale : IWater
  public int HowManyFins { get; set; }
```

Interfejs - przykład

```
public static void Sounds(ISound[] arr)
{
   foreach (ISound sound in arr)
     Console.WriteLine(sound.GiveVoice(3));
}

public static void SoundsTest()
{
   ISound[] arr = new ISound[] { new Dog(), new Cat(), new Cat() };
   Sounds(arr);
}
```

Hau Miau Miau

ASP-pl-W06 56 / 99

Składowe z jawnie/niejawnie podanym interfejsem

- Interfejs można implementować z jawnie podanym interfejsem (klasy Diver, Dog, Cat). Nie może być to wtedy publicznie dostępna składowa.
 - Aby skorzystać z metody takiej implementacji trzeba najpierw jawnie rzutować obiekt na interfejs.
- Interfejs można też implementować bez jawnie podanego interfejsu (klasa Whale). Wówczas musi to być publiczna metoda.
 - Nie ma wtedy potrzeby rzutować obiekt na odpowiedni interfejs.

```
public static void WaterTest()
{
   Diver diver = new Diver();
   Whale whale = new Whale();
   //diver.HowManyFins = 2; // compilation error
   IWater waterFish = (IWater)diver;
   waterFish.HowManyFins = 2;
   whale.HowManyFins = 4;
}
```

ASP-pl-W06 57 / 99

Dziedziczenie interfejsów (po wielu interfejsach)

- Interfejsy można budować również poprzez dziedziczenie po innych interfejsach.
- W przeciwieństwie do dziedziczenia w ramach klas, interfejs może dziedziczyć po wielu interfejsach.
- Zapis jest analogiczny jak dla dziedziczenia w ramach klas:

```
public interface IWaterLoud: ISound, Iwater
{
    // additional abstract methods
}
```

ASP-pl-W06 58 / 99

Domyślna implementacja (C# 8.0)

- Od C#8.0 istnieje możliwość domyślnej implementacji metody interfejsu.
- Jest ona traktowana jak implementacja z jawnie podanym interfejsem (przykład z klasą Diver).
 - Trzeba rzutować na interfejs

```
public class ClassWithDefaultImpl: IShow
{
}
```

```
public static void TestDefaultImpl()
{
   ClassWithDefaultImpl cl = new ClassWithDefaultImpl();
   (cl as IShow).ShowMe();
}
```

My type is ClassWithDefaultImpl

ASP-pl-W06 59 / 99

Interfejs - Informacje różne

- Interfejsy są często zestawiane z klasami abstrakcyjnymi, ale to tylko zestaw abstrakcyjnych metod
 - Niektóre języki programowania zezwalają na szkielet metod nieabstrakcyjnych oraz tworzenie stałych w ramach interfejsu.
- Zmienna referencyjna o typie interfejsu oznacza referencję na obiekt klasy, która zapewnia implementację tego interfejsu.
- Operatory as i is działają również dla interfejsów.
- Interfejs nie dziedziczy po object, ani po żadnym ogólnym interfejsie, to nie jest klasa.
 - Klasy tworzą drzewko dziedziczenia z object jako korzeń.
 - Interfejsy tworzą graf skierowany (bo interfejs może dziedziczyć po wielu interfejsach)
- Istnieją interfejsy bez metod służą do szybkiego oznaczania cechy danej klasy (ang. marking/tagging interface) lub jej metod (np. efektywności)
 - Obecnie zaleca się używanie atrybutów (adnotacji)

ASP-pl-W06 60 / 99

TYPY BEZPOŚREDNIE, RÓŻNICE WZGLĘDEM TYPÓW REFERENCYJNYCH

ASP-pl-W06 61 / 99

Typy bezpośrednie

- Zmienne typów bezpośrednich przechowują wartość bezpośrednio.
 - Zmienne typów referencyjnych przechowują referencję (jakby adres komórki) w której dopiero są przechowywane wartości
- Wartości te są zatem przechowywane na stosie.
- Można konstruować własne typy bezpośrednie np. poprzez słowo struct zamiast class

```
class PointClass
{
  public int x;
  public int y;
  public PointClass(int x, int y) { this.x = x; this.y = y; }
  public override string ToString()
  {
    return $"{nameof(PointClass)}({x},{y})";
  }
}
```

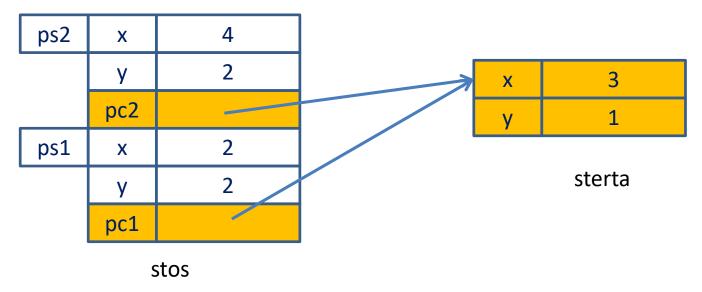
```
struct PointStruct
{
   public int x;
   public int y;
   public PointStruct(int x, int y) ) { this.x = x; this.y = y; }
   public override string ToString()
   {
      return $"{nameof(PointStruct)}({x},{y})";
   }
}
```

Różnica w działaniu

```
static void DeclarationOfPoints()
{
    PointClass pc1= new PointClass(1,1);
    PointStruct ps1 = new PointStruct(2, 2);
    PointClass pc2 = pc1;
    PointStruct ps2 = ps1;
    pc2.x = 3;
    ps2.x = 4;
    System.Console.WriteLine($"{pc1}, {pc2}");
    System.Console.WriteLine($"{ps1}, {ps2}");
}

PointClass(3,1), PointClass(3,1)
PointStruct(2,2), PointStruct(4,2)
```

Sytuacja po ostatnim podstawieniu

ASP-pl-W06 63 / 99

Typy bezpośrednie/wartościowe

- W języku C# typy bezpośrednie/wartościowe to:
 - Typy proste: byte, int, bool, float, decimal itp.
 - Typy wyliczeniowy: definiowane jako enum NazwaTypu
 { }
 - Struktury: definiowane jako struct NazwaTypu { }
 - Krotki
- Typy referencyjne to:
 - Typy klasowe, w tym object i string
 - Typy interfejsowe
 - Typy tablicowe
 - Typy delegata
 - Typy null-owalne
 - Opakowanie typów bezpośrednich

ASP-pl-W06 64 / 99

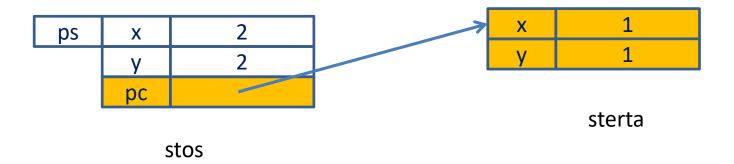
Struktury

- Struktury to typy bezpośrednie
- Mają ograniczone możliwości klas
- Nie można inicjalizować pól bezpośrednio
- Można tworzyć konstruktory.
- Prawie wszystkie są pochodne od System. Value Type (tylko typ wyliczeniowy dziedziczy po System. Enum)
- Są niejawnie typami zamkniętymi (sealed)
- Dopóki wszystkie pola nie zostaną zainicjowane, nie można używać this.
- Struktury mogą implementować interfejsy.
 - Wbudowane typy mają najczęściej zaimplementowane interfejsy IComparable oraz IFormattable.
- Warto przeciążać operatory porównujące i metodę HashCode () w celach wydajnościowych.

ASP-pl-W06 65 / 99

Różnica działania jako parametry

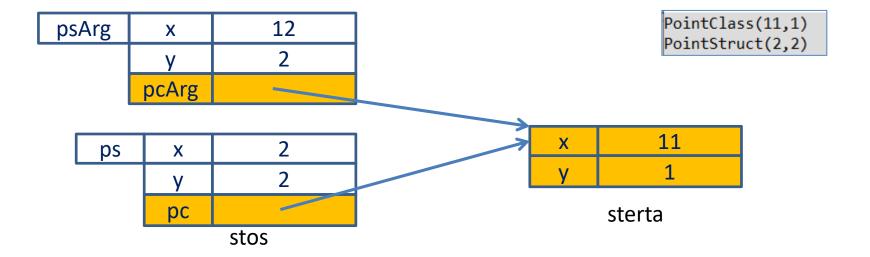
- Typy wartościowe i referencyjne inaczej się zachowują przy przekazywaniu ich jako parametry do metody oraz przy zwracaniu jako wynik.
- Analiza zachowania dla klas PointClass i PointStruct przy przekazywaniu przez wartość, przez referencje i jako parametr wyjściowy.
- Po skończeniu przetwarzania w pamięci zostaną tylko te komórki, które leżą na żółtej "plamie":
 - Pozostałe komórki ze sterty zostanie odśmieciona, gdy będzie brakować pamięci
 - Pozostałe komórki ze stosu będą uznane za śmieciowe wartości, gdyż stos obniży swoja wysokość.
- Sytuacja przed wykonaniem dwóch pierwszych testów:

ASP-pl-W06 66 / 99

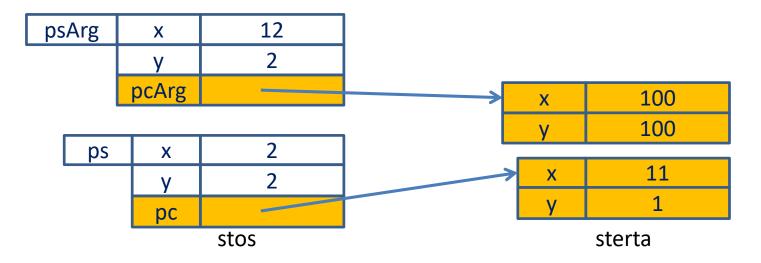
Argumenty przekazywane przez wartość - st1

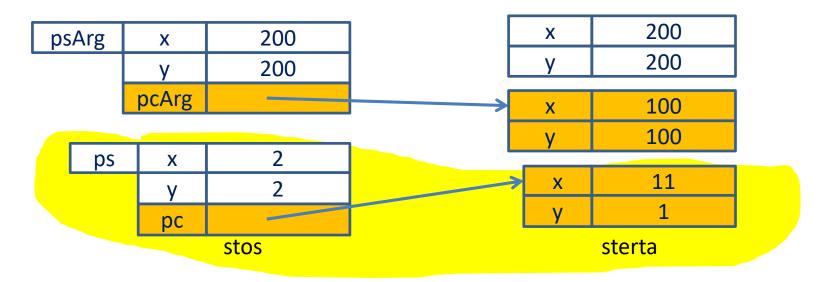
 Metoda otrzymuje kopie referencji oraz wartości bezpośrednich

ASP-pl-W06 67 / 99

Argumenty przekazywane przez wartość – st2 i st3

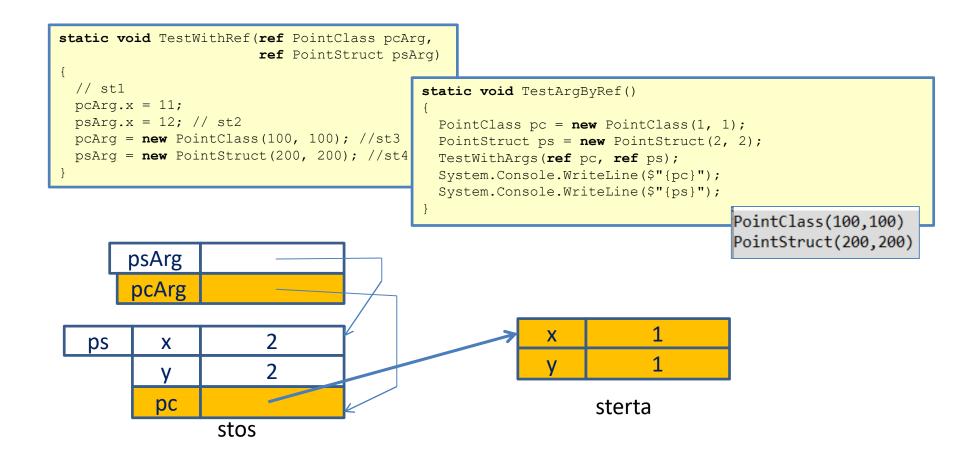

ASP-pl-W06 68 / 99

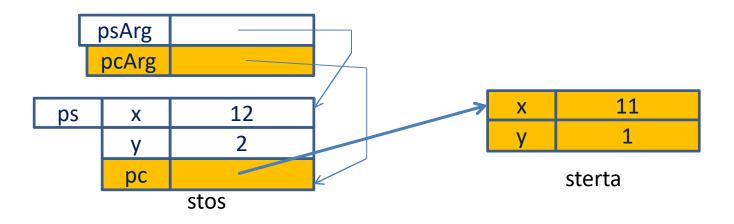
Argumenty przekazywane przez referencję - st1

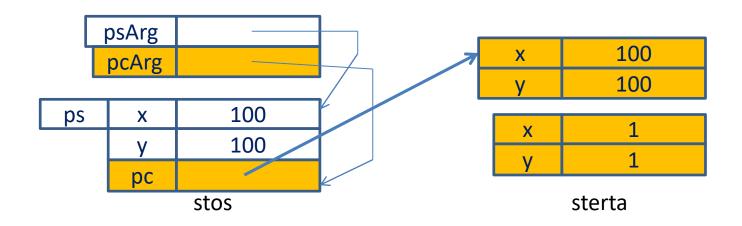
 Metoda otrzymuje referencję na referencję oraz referencję na wartości bezpośrednie.

ASP-pl-W06 69 / 99

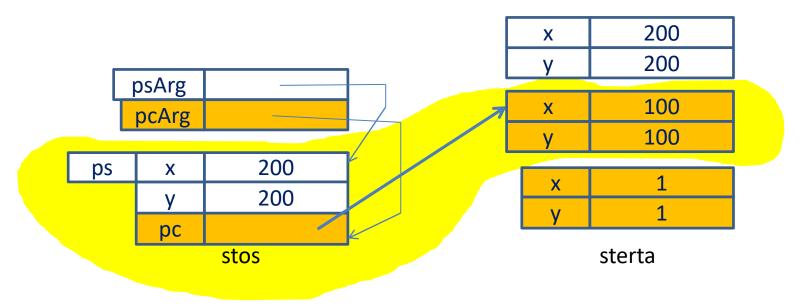
Argumenty przekazywane przez referencję – st2 i st3

ASP-pl-W06 70 / 99

Argumenty przekazywane przez referencję - st4

ASP-pl-W06 71 / 99

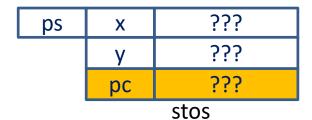
Argumenty przekazywane jako wyjściowe – st1

 Metoda również otrzymuje referencję na referencję oraz referencję na wartości bezpośrednie.

```
static void TestWithOut(out PointClass pcArg, out PointStruct psArg)
{
    //st1
    //pcArg.x = 11; // błąd kompilacji - parametr pc może być niezainicjowany
    //psArg.x++; błąd kompilacji, pole x struktury ps może być niezainicjowane
    psArg.x = 12; //st2, to jest typ wartościowy, pole ps musi "istnieć", jak i cała struktura ps
    pcArg = new PointClass(100, 100); //st3
    psArg = new PointStruct(200, 200); //st4, nadpisana wartość 12 w polu x
}

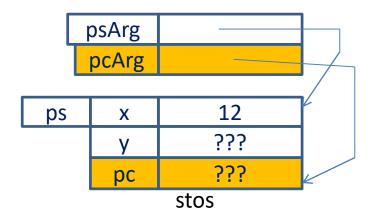
static void TestArgByOut()
{
    PointClass pc;
    PointStruct ps;
    TestWithOut(out pc, out ps);
    System.Console.WriteLine($"PointClass: {pc.x} {pc.y}");
    System.Console.WriteLine($"PointStruct: {ps.x} {ps.y}");
}
```

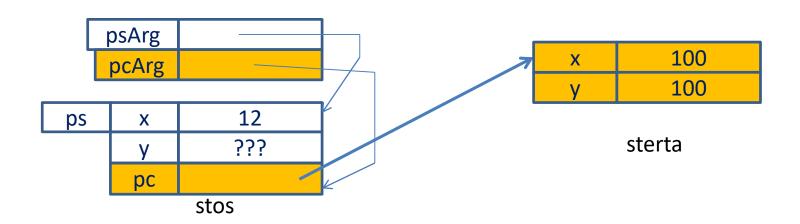
• st1

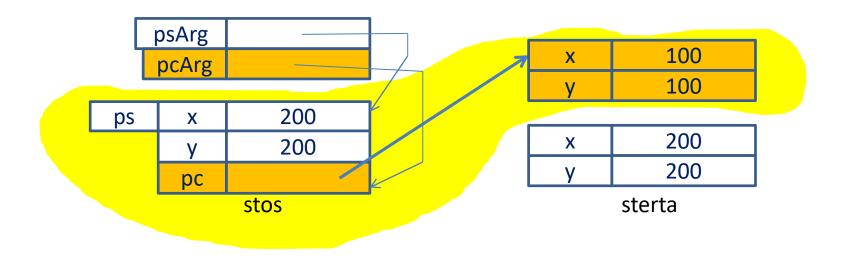
ASP-pl-W06 72 / 99

Argumenty przekazywane jako wyjściowe – st2 i st3

ASP-pl-W06 73 / 99

- Od C# 9.0 istnieje też pojęcie typu rekordu (record, record struct lub record class)
 - Podobne do struct, ale ma wbudowane operacje typu porównywania, dekonstrukcji itd.
 - Powinien być używany do wartości niezmiennych po stworzeniu
 - Posiada specjalny operator with

ASP-pl-W06 74 / 99

Typy bezpośrednie - informacje różne

- Nie twórz typów bezpośrednich większych niż 16 bajtów:
 - Przekazywanie referencji jako parametrów jest szybsze.
 - Przekazywanie zmiennych typów bezpośrednich przez referencję często powoduje pakowanie ich do tymczasowych obiektów, czyli tworzenie zmiennych referencyjnych, a następnie wypakowywanie przy powrocie (np. gdy mają implementację interfejsów).
 - Dla przekazywania dużych typów bezpośrednich, których wartość nie będzie modyfikowana w metodzie przydatny będzie modyfikator parametrów in.
 - Do metody będzie przekazane coś w rodzaju referencji do adresu na stosie (każdy dostęp w metodzie do pola takiej struktury wymaga adresacji pośredniej w kodzie assemblera, ale za to nie trzeba kopiować całej struktury podczas wywoływania metody)
- Zalecane jest używanie typów bezpośrednich niemodyfikowalnych (we właściwościach jest tylko get).
 - Typ bezpośredni jest nazywamy też typem wartościowym.
 - Zamiast modyfikacji można zawsze stworzyć nową strukturę z nowymi wartościami pól (podejście jak dla klasy string).

ASP-pl-W06 75 / 99

Typy wyliczeniowe

- enum <nazwaTypu> {...}
- enum <nazwaTypu>:<typBazowy> {...}
- W klamrach kolejne identyfikatory stałych całkowitoliczbowych
 - Standardowo zaczynają się od zera i kolejne co 1
 - Można poprzez znak '=' nadać inną wartość (kolejne nieprzypisane wartości będą inkrementowane co 1)
 - Można wielu identyfikatorom nadać te same wartości
 - Istnieje atrybut [Flag], że typ wyliczeniowy jest bitowa flagą. Zmienia to działanie metody ToString() rozbijającej argument do wyświetlenia na bity i wyświetlająca wszystkie identyfikatory z bitem 1.
 - Standardowym typem bazowym jest int.

```
[Flags] enum Direction
{
   None,
   Up = 1,
   Down = 2,
   Left = 4,
   Right = 8
}
```

ASP-pl-W06 76 / 99

Typ enum – zastosowanie i możliwości

- Zamiast wielu stałych typu int
- Zebrane w typ nie miesza się z innymi stałymi typu int (State.NotKnow=0 oraz Direction.None=0, ale to dwa różne typy)
- Można rzutować na int i odwrotnie.

```
public static void TestEnumValue(State state)
  switch (state)
                                                                    New
                                                                    ?!
    case State.NotKnown:
                                                                    31
      System.Console.WriteLine("?!");
                                                                    default block for: Running
     break:
    case State.New:
                                                                    default block for: 100
      System.Console.WriteLine(state);
                                                                    False
     break:
                                                                    Flags: Up, Down
    case State. Dead:
                                                                    Flags: Up, Down, Left, Right
     System.Console.WriteLine((int)state);
     break:
                                                                    Flags: 100
    default:
      System.Console.WriteLine($"default block for: {state}");
      break;
             public static void EnumTest()
                State state = State.New;
                TestEnumValue(state);
                TestEnumValue(State.NotKnown);
                TestEnumValue(State.Dead);
                TestEnumValue((State)11);
                TestEnumValue((State)100); // nie bedzie błędu ani wyjątku
                System.Console.WriteLine(System.Enum.IsDefined(typeof(State), (short)100));
                System.Console.WriteLine($"Flags: {Direction.Down | Direction.Up}");
                System.Console.WriteLine($"Flags: {(Direction)15}");
                System.Console.WriteLine($"Flags: {(Direction)100}");
```

ASP-pl-W06 77 / 99

C#

WYJĄTKI

ASP-pl-W06 78 / 99

Mechanizm wyjątków

- Mechanizm wyjątków służy do zakończenia metody (rzadziej bloku kodu) nie poprzez zwrócenie wyniku (lub sterowania poprzez return).
- Wyjątkiem może być obiekt klasy System. Exception (lub jego pochodne)
- Rzucanie wyjątku:
 - throw <objectException>
- Można tworzyć własne wyjątki:

```
public class MyTestException : Exception
{
}
```

ASP-pl-W06 79 / 99

Blok try/catch/finally

• Obsługa wyjątku następuje w bloku try/catch/finally.

```
public static void TestException(int arg)
  System.Console.WriteLine("Before try/catch/finally");
 try
    System.Console.WriteLine("Before method call");
   MakeException (arg);
    System.Console.WriteLine("After method call");
 catch (IOException)
    System.Console.WriteLine("Problem with IO");
    System.Console.WriteLine("Exception solved !");
 catch (ArgumentOutOfRangeException exp)
    System.Console.WriteLine("Problem "+exp);
    System.Console.WriteLine("Dont know how to solve");
    throw; // rethrow exception
  finally
     System.Console.WriteLine("Anyway i will to this!");
  System.Console.WriteLine("After try/catch/finally");
```

Działanie bloku try/catch/finally

- Działanie (ogólnie):
 - Jeśli nie wystąpi wyjątek, to blok try wykona się do końca, a następnie (jeśli jest) wykona się kod bloku finally
 - Jeśli nastąpi wyjątek to:
 - Jeśli istnieje blok catch zgodny co do tego wyjątku, nastąpi przejście do wykonania tego bloku (pierwszego, który pasuje) a następnie (jeśli jest) do wykonania bloku finally
 - Jeśli taki nie istnieje, wykona się blok **finally** a następnie wykonanie zakończy się rzuceniem wyjątku.
- W ramach bloku catch można obsługiwany wyjątek rzucić mimo wszystko wyżej (gdy po podjęciu próby rozwiązania problemu nadal występuje)
 - throw; // bez argumentu, na wyższym poziomie zostanie zachowana informacja o oryginalnym miejscu wystąpienia
- Blok catch bez nawiasów z argumentem jest ogólnym blokiem catch.
 - Bardziej przydatny przy wykorzystaniu oprogramowania natywnego.

ASP-pl-W06 81 / 99

Testowanie wyjątków - kody

```
public static void TestWholeCases()
  System.Console.WriteLine("---- case 0");
 TestException(0);
 System.Console.WriteLine("---- case 1");
 TestException(1);
  System.Console.WriteLine("---- case 2");
  try
     TestException(2);
  catch
    System.Console.WriteLine("unhandled exception");
  System.Console.WriteLine("---- case 3");
 try
   TestException(3);
  catch
    System.Console.WriteLine("unhandled exception");
```

```
public static void MakeException(int arg)
{
   if (arg == 0)
     return;
   if (arg == 1)
     throw new IOException();
   if (arg == 2)
     throw new ArgumentOutOfRangeException();
   if (arg == 3)
     throw new MyTestException();
}
```

ASP-pl-W06 82 / 99

Testowanie wyjątków - wynik

---- case 0
Before try/catch/finally
Before method call
After method call
Anyway i will to this!
After try/catch/finally

---- case 1
Before try/catch/finally
Before method call
Problem with IO
Exception solved !
Anyway i will to this!
After try/catch/finally

---- case 3
Before try/catch/finally
Before method call
Anyway i will to this!
unhandled exception

```
----- case 2
Before try/catch/finally
Before method call
Problem System.ArgumentOutOfRangeException: Specified argument was out of the range of valid values.
   at Exceptions.Program.MakeException(Int32 arg) in C:\Users\dariu\source\repos\Exceptions\Exceptions\Program.cs:line 24
   at Exceptions.Program.TestException(Int32 arg) in C:\Users\dariu\source\repos\Exceptions\Exceptions\Program.cs:line 34
Dont know how to solve
Anyway i will to this!
unhandled exception
```

ASP-pl-W06 83 / 99

Wyjątki – czyszczenie stosu

- Wyjątki nie są prostym mechanizmem:
 - Co jeśli w bloku catch nastąpi nowy wyjątek? Który powinien być wysłany wyżej? A może oba?
 - Co jeśli w bloku finally wystąpi nowy wyjątek, gdy wykonujemy finally po pojawieniu się nieobsłużonego wyjątku?
- Konstruując wyjątek można podać np. komentarz (string), ale również inny wyjątek jako źródło tego właśnie tworzonego (aby wyższa metoda podjęła działanie)
- Ponieważ wyjście z metody z wyjątkiem zaburza mechanizm wykorzystania stosu do komunikacji z instrukcją wywołania rozkazu (przekazanie argumentów, odebranie wyników i przechowywanie zmiennych lokalnych) należy stos poprawnie uporządkować.
 - W językach typu C++ trzeba wręcz odwikłać stos.
- Standardowo przekroczenie zakresów typów liczbowych nie generuje wyjątków (kod w języku pośrednim jest prostszy i szybszy). Można włączyć mechanizm wyjątków umieszczając niepewny kod w bloku ze słowem checked.

```
public static void TestNotChecked() {
   int n = int.MaxValue;
   n = n + 1;
   System.Console.WriteLine(n);
}
```

-2147483648

```
public static void TestChecked() {
   checked {
     int n = int.MaxValue;
     n = n + 1;
     System.Console.WriteLine(n);
   }
}
Unhandled exception. System.OverflowExcep
   at Exceptions.Program.TestChecked() in
   at Exceptions.Program.Main() in C:\Use
```

ASP-pl-W06 84 / 99

Mechanizm wyjątków - szybkość

 Mechanizm wyjątków jest wolny, nie używaj go, gdy problem można łatwo rozwiązań bez niego.

```
public static int TestArrNormal()
{
  int[] arr = new int[] {1,2};
  int sum = 0;
  for (int i = 0; i < arr.Length; i++)
    sum += arr[i];
  return sum;
}</pre>
```

```
public static void TestTime(int howMany, Func<int> action)
{
   Stopwatch sw = new Stopwatch();
   sw.Start();
   int global = 0;
   for (int i = 0; i < howMany; i++)
      global+=action();
   sw.Stop();
   Console.WriteLine($"result={global}, time elapsed={sw.Elapsed}.");
}</pre>
```

```
public static void TestTime()
{
   int howMany = 1000;
   TestTime(howMany, TestArrNormal);
   TestTime(howMany, TestArrException);
}
```

```
result=3000, time elapsed=00:00:00.0001698. result=3000, time elapsed=00:00:15.0700570.
```

ASP-pl-W06 85 / 99

public static int TestArrException()

int[] arr = new int[] { 1, 2};

for (int i = 0; ; i++)
 sum += arr[i];

int sum = 0;

try

?

- using(zasób){ }
- using(zasób);

ASP-pl-W06 86 / 99

Reguły korzystania z wyjątków

- Nie generuj wyjątków w konstruktorach
- Nie generuj wyjątków w finalizatorach
- Przechwytuj tylko te wyjątki, które potrafisz obsłużyć
- Nie ukrywaj/ignoruj wyjątków, które nie są w pełni obsługiwane
- Rzadko korzystaj z ogólnego bloku catch lub wyłapywania System. Exception
- Unikaj informowania/rejestrowania o wyjątkach na niskich poziomach wywołań
- Kolejne reguły już bardziej szczególne przypadki

ASP-pl-W06 87 / 99

Wyjątki - informacje różne

- W przeciwieństwie do Javy, w języku C# nie podaje się, jakie wyjątki może zgłosić dana metoda
 - w Javie to ograniczenie zgłaszania wyjątków przez metodę i tak można obejść przez późne wiązanie z mechanizmem refleksji.

ASP-pl-W06 88 / 99

C#

GENERYCZNOŚĆ

ASP-pl-W06 89 / 99

Klasy generyczne

- Często w programowaniu jest potrzeba posiadania pewnej struktury danych, ale typ pamiętanych wewnętrznie danych zmienia się w zależności od zastosowania:
 - Stos int-ów, stos obiektów klasy Person, stos obiektów klasy Frame itd.
- Aby nie używać złej techniki kopiuj-wklej-zamień i pisać wiele implementacji stosu dla różnych typów można napisać jedną implementację dla najbardziej ogólnej klasy object
- Ma to jednak dwie wady:
 - Podczas "wyjmowania" obiektów z takiej kolekcji trzeba zrobić rzutowanie
 - Można wstawić do kolekcji inny obiekt niż oczekiwano (do stosu obiektów klasy Person wstawić obiekt klasy Frame).
- Rozwiązaniem jest zastosowanie klas generycznych, które jako jeden (lub więcej) parametr deklaracji klasy mają nieokreślony typ klasowy.
- Typ generyczny, oprócz nazwy klasy generycznej posiada między znakami '<' i '>'
 nazwę typu będącego parametrem tej klasy:
 - klasaGeneryczna<typKlasy>. Np.
 - Stack<int>
 - Stack<Person>
 - Stack<Frame>
- Parametr klasy generycznej używa się jak znany typ (w deklaracjach pól, właściwości, parametrów i zmiennych lokalnych)
- Klasa generyczna może być użyta wewnątrz innej klasy generycznej np. w deklaracji typu:
 - Stack<Stack<Frame>>, stos stosów ramek

ASP-pl-W06 90 / 99

Typ generyczny – użycie - przykład

• Stack<Type> - stos elementów typu Type.

```
using System.Collections.Generic;
using System.Drawing;
class Program
 public static void StackTest()
    Stack<int> stackInt = new Stack<int>();
    Stack<Point> stackPoint = new Stack<Point>();
    Stack<object> stackObject = new Stack<object>();
    stackInt.Push(4);
    stackInt.Push(5);
    stackInt.Push(6);
    Console.WriteLine(stackInt.Pop());
                                            \{X=1,Y=1\}
    Console.WriteLine(stackInt.Pop());
                                            \{X=0,Y=0\}
    Console.WriteLine(stackInt.Pop());
                                            \{X=2,Y=3\}
    stackPoint.Push(new Point(2, 3));
                                            Unhandled exception. System.InvalidCastException: U
    stackPoint.Push(new Point());
                                            nt32'.
    stackPoint.Push(new Point(1, 1));
    Point p1 = stackPoint.Pop();
                                               at GenericType.Program.StackTest() in C:\Users\d
    Console.WriteLine(p1);
                                               at GenericType.Program.Main(String[] args) in C:
    Console.WriteLine(stackPoint.Pop());
    Console.WriteLine(stackPoint.Pop());
    stackObject.Push(new Point(2, 3));
    stackObject.Push(2);
    stackObject.Push(new Point());
    p1 = (Point)stackObject.Pop(); // musi być rzutowanie
    int x=(int) stackObject.Pop();
    x=(int)stackObject.Pop(); // będzie wyjątek, tam jest Punkt nie int
```

Własna klasa generyczna - przykład

```
public class Pair<T,S>
{
   public T First { get; set; }
   public S Second { get; set; }
   public Pair(T first, S second)
   {
      First = first;
      Second = second;
   }
   public void set(T first, S second)
   {
      First = first;
      Second = second;
   }
   public override string ToString()
      {      return $"({First}, {Second})"; }
}
```

```
(1,one)
(2,two)
(1,one)
0
```

```
public static void PairTest()
{
    Pair<int, string> para = new Pair<int, string>(2, "one");
    para.First = 1;
    Console.WriteLine(para);
    Stack<Pair<int, string>> pairStack = new Stack<Pair<int, string>>();
    pairStack.Push(para);
    pairStack.Push(new Pair<int, string>(2, "two"));
    Console.WriteLine(pairStack.Pop());
    Console.WriteLine(pairStack.Pop());
    Console.WriteLine(pairStack.Count);
}
```

Klasy generyczne – ograniczenia na parametr

 Po deklaracji klasy mogą nastąpić ograniczenia na typ parametru. Przed klamrą za pomocą słowa kluczowego where dopisuje się ograniczenia. Np. Klasa Parking ma działać tylko na obiektach zapewniających implementację interfejsu IVehicle:

class Parking<T> where T:IVehicle {...}
Wstawiając ograniczenie do konkretnej klasy oznacza tą klasę lub jej pochodne

- Można wymusić użycie tylko klas z domyślnym konstruktorem
- Można wymusić, że można używać tylko struktury lub tylko klasy itp.
- Można nałożyć kilka ograniczeń, oddzielonych przecinkiem.
- Jeśli jest więcej parametrów klasy generycznej to warunki na kolejne typy parametryzujące oddziela się białym znakiem
- Przy większej liczbie parametrów można je powiązać warunkami.
- Ograniczenie tego typu można również użyć w interfejsach i metodach generycznych

```
class Base { }
class Test<T, U>
   where U : struct
   where T : Base, new()
{ }
```

```
//Type parameter V is used as a type constraint.
public class SampleClass<T, U, V> where T : V { }
```

ASP-pl-W06 93 / 99

Klasa generyczna Nullable<T> i typy nullowalne

- Specjalny zapis pozwala zmiennym typu bezpośredniego/wartościowego nadać wartość null. Poprzez dopisanie '?' na końcu typu: int? x=null;
- W rzeczywistości tworzy się zmienną typu generycznego Nullable<T>np.:

```
Nullable<int> x=null;
```

- Kompilator w momencie używania takiej zmiennej będzie wstawiał uruchomienie odpowiednich właściwości Value oraz HasValue.
 - Powoduje to pewien dodatkowy narzut czasowy
- Z kodu poniżej widać, że można tą strukturę używać tylko do typów wartościowych
- W C# 8.0 są nullowalne typy referencyjne:
 - W zasadzie na odwrót: na poziomie kompilacji możemy dopuszczać lub nie wartość null w referencjach
 - Pozwala to już na etapie kompilacji zapewnić, że zmienna referencyjna nie będzie miała wartości null.

```
public struct Nullable<T> where T : struct{
   public bool HasValue { get; private set;}
   public T Value { get; private set;}
   ...
}
```

Określanie wartości domyślnej

- W przypadku pól/właściwości typu klasy parametrycznej można użyć wartości domyślnej danego typu.
- Słowo kluczowe: default
- Szczegóły typy danych
- Przykład stworzenia konstruktora domyślnego dla klasy Pair<T, S>:

```
public class Pair<T,S>
{
    ...
    public Pair()
    {
        First = default;
        Second = default;
    }
    ...
}
```

ASP-pl-W06 95 / 99

Interfejs generyczny

- Deklaruje się analogicznie jak klasę generyczną.
- Te same możliwości dopisania ograniczeń
- Implementacja interfejsu generycznego może być generyczna lub niegeneryczna
- Interfejsy generyczne też mogą mieć domyślną implementacje metod (od C# 8.0)

```
public interface IPair<T, S>
{
   public T First { get; set; }
   public S Second { get; set; }
   public void Set(T first, S second);
}
```

```
public class GenPair<T, S> : IPair<T, S>
{
   public T First { get; set; }
   public S Second { get; set; }
   public GenPair(T first, S second)
   {
     First = first;
     Second = second;
   }
   public void Set(T first, S second)
   {
     First = first;
     Second = second;
   }
   public override string ToString()
   {
     return $"({First}, {Second})";
   }
}
```

```
public class PairIntString : IPair<int, string>
{
   public int First { get; set; }
   public string Second { get; set; }
   public PairIntString(int first, string second)
   {
      First = first;
      Second = second;
   }
   public void Set(int first, string second)
   {
      First = first;
      Second = second;
   }
   public override string ToString()
   {
      return $"({First}, {Second})";
   }
}
```

Wewnętrzne klasy generyczne

- Klasa wewnętrzna może być generyczna
- Wewnętrzna klasa generyczna ma swoje własne parametry
 - Nawet jeśli mają takie same nazwy jak klasa zewnętrzna
 - Może to być błąd logiczny powiązań między klasami

```
public class List<T>{
    class Element<T>{
        T value;
        Element<T> next;
    }
    Element<T> head;
    ...
}
```

- Klasa Element ma w sumie dwa parametry generyczne: T z deklaracji klasy List (przesłonięty) oraz T z deklaracji klasy Element
- Pole head korzysta z tego pierwszego

```
public class List<T>{
   class Element{
    T value;
    Element next;
}

Element head;
...
}
```

 Klasa Element ma dostęp do T z deklaracji klasy List

ASP-pl-W06 97 / 99

Zalety klas/interfejsów generycznych

- 1. Bezpieczeństwo ze względu na typ
 - Nie można użyć innego typu niż podany (lub jego pochodny) podczas tworzenia obiektu klasy generycznej.
- 2. Sprawdzanie typów na etapie kompilacji
 - Zmniejszenie częstości wyjątków InvalidCastException
- 3. Typy bezpośrednie nie są opakowywane
 - Dla każdego typu wartościowego jest generowana oddzielna kompilacja typu generycznego (w Javie jest użycie klasy opakowującej)
 - Dla typów referencyjnych jeden kod z miejscem pamiętającym dla jakiego typu uruchamiany jest kod
- 4. Zmniejszenie ilości kodu
- 5. Wzrost wydajności (z powodu 2 i 3)
- 6. Użycie mniej pamięci (z powodu 3)
- 7. Czytelność kodu wzrasta (z powodu 4)
- 8. Intellisense wykrywa typy składowe obiektów generycznych i odpowiednio podpowiada możliwe operacje.

ASP-pl-W06 98 / 99

Metody generyczne

- W ramach zwykłych klas można napisać metody generyczne
- Tworzenie: dodanie oznaczenia typów parametryzujących po nazwie metody.
- Dodanie ograniczeń na parametr: za nawiasem zamykającym zwykłe parametry metody.

```
public static T Max<T>(T[] tab) where T : IComparable<T>
{
   T max = tab[0];
   for (int i = 1; i < tab.Length; i++)
   {
     if (tab[i].CompareTo(max) > 0)
       max = tab[i];
   }
   return max;
}
```

- W ramach klas/interfejsów generycznych wszystkie metody mogą używać ich parametrów generycznych
 - Można też napisać metodę generyczną z własnymi typami parametryzowanymi, uważać wtedy na przesłanianie nazw typów (problem jak w klasach wewnętrznych)

ASP-pl-W06 99 / 99